

سؤالات تستی فصل اول علوم و فنون - دوازدهم انسانی (پرواز)

درس ۱: تاریخ ادبیات قرن‌های دوازدهم و سیزدهم (دوره‌ی بازگشت و بیداری)

۱- کدام گزینه در مورد عصر بازگشت و بیداری نادرست است؟

- ۱) انتقاد از شعر دوره‌ی بازگشت با مطرح شدن مباحث جدید در جامعه و ادبیات در اواخر دوره‌ی قاجار آغاز شد.
- ۲) صبای کاشانی و قآنی از مقلدان سبک خراسانی در دوره‌ی بازگشت بودند.
- ۳) تا آغاز سلطنت فتحعلی‌شاه، تأثیر سبک هندی بر شعر فارسی به‌طور کلی از بین نرفته بود.
- ۴) شاعران دوره‌ی بیداری نیاز به تغییر شعر برای گنجاندن موضوعات جدید در آن‌را احساس کرده بودند.

۲- توضیح مقابل کدام شاعر، کاملاً درست است؟

- ۱) عارف قزوینی: وی مضامین وطن‌دوستی و ستیز با نادانی را با آوازی زیبا و پرشور می‌خواند.
- ۲) سیداشرف‌الدین گیلانی: در به‌کارگیری تعبیرات عامیانه و آفریدن اشعاری ساده و روان مهارت داشت قطعه‌ی قلب مادر از ترجمه‌های منظوم اوست.
- ۳) ایرج میرزا: شعرهای او به زبان ساده و طنزآمیز در راه مبارزه با استبداد و عشق به وطن بود.
- ۴) ادیب‌الممالک فراهانی: وی علاوه بر تحقیق و تدریس در دانشگاه، در حوزه‌ی سیاست و روزنامه‌نویسی نیز فعالیت داشت.

۳- سراینده‌ی کدام بیت نادرست است؟

- ۱) هوای خود چو نهادم، رضای او چو گزیدم / جهان و هرچه در او، جز به کام خویش ندیدم (نشاط اصفهانی)
- ۲) از خون جوانان وطن لاله دمیده / از ماتم سرو قدشان سرو خمیده (عارف قزوینی)
- ۳) آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی / دست خود ز جان شستم از برای آزادی (محمدتقی بهار)
- ۴) گر این چنین به خاک وطن شب سحر کنم / خاک وطن چو رفت، چه خاکی به سر کنم؟ (میرزاده عشقی)

۴- شاعر کدامیک از ابیات زیر، در سروده‌هایش به سبک خراسانی و زبان و بیان حماسی گرایش داشت؟

- ۱) جنگ ننگ است در شریعت من جز پی پاس دین و حفظ وطن
۲) داد معشوقه به عاشق پیغام که کند مادر تو با من جنگ
۳) من نگویم که مرا از قفس آزاد کنید قفسم برده به باغی و دلم شاد کنید
۴) آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی دست خود ز جان شستم از برای آزادی

۵- کدامیک از گزینه‌های زیر به دوره بیداری اختصاص دارد؟

- ۱) این دوره یکی از مهم‌ترین دوره‌های کمال و گسترش نثر پارسی است.
۲) در این دوره تألیف کتاب در موضوع‌های گوناگون علمی رواج یافت.
۳) این دوره را می‌توان شکوفاترین دوران زبان و ادب فارسی دانست.
۴) در این دوره ادبیات - به‌ویژه شعر - برای آنکه بتواند با توده مردم ارتباط برقرار کند زبان محاوره را برگزید.

۶- کدامیک از گزینه‌های زیر در مورد ایرج میرزا صادق نیست؟

- ۱) در به‌کارگیری تعبیرات عامیانه و آفریدن اشعاری ساده و روان مهارت داشت.
۲) در طنز، هجو هزل چیره‌دست بود.
۳) شعرهای او به زبان ساده و طنزآمیز در راه مبارزه با استبداد و عشق به وطن است.
۴) از شعرهای غربی ترجمه‌هایی منظوم پدید آورده است که در نوع خود ابتکاری محسوب می‌شود.

۷- جمله زیر کدامیک از شاعران را توصیف می‌کند؟ شعر او چگونه بود؟

«شاعر وطنی از موسیقی‌دانان بزرگ عهد مشروطیت بود. عرصه هنر وی تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی‌ای بود که در برانگیختن مردم و آزادی‌خواهی نقش بسیار مؤثری داشت.»

- ۱) محمدتقی بهار - محاوره‌ای و قابل فهم ۲) فرخی یزدی - باصلاحت و دشوار
۳) ایرج میرزا - ساده و روان ۴) عارف قزوینی - ساده و به دور از پیچیدگی

۸- کدام یک از ابیات زیر از سروده‌های یکی از موسیقی‌دانان بزرگ عهد مشروطیت است؟

- ① داد معشوقه به عاشق پیغام که کند مادر تو با من جنگ
 ② از خون جوانان وطن لاله دمیده از ماتم سرو قدشامن سرو خمیده
 ③ جنگ ننگ است در شریعت من جز پی پاس دین و حفظ وطن
 ④ غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم خوش حمایت می‌کنی از شرع ای قلم

۹- اشعار منتسب به شعرای کدام گزینه درست است؟

الف) ناله مرغ اسیر این همه بهر وطن است / مسلک مرغ گرفتار قفس همچو من است (عارف قزوینی)

ب) آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی / دست خود ز جان شستم از برای آزادی (فرخی یزدی)

ج) نشاط غربت از دل کی برد حب وطن بیرون / به تخت مصرم اما جای در بیت‌الحنن دارم (ظهیر فاریابی)

د) جنگ ننگ است در شریعت من / جز پی پاس دین و حفظ وطن (محمدتقی بهار)

- ① ب و د ② د و ج ③ الف و ب ④ ج و الف

۱۰- نام نویسنده و موضوع کدام اثر صحیح است؟

① شمس‌الدین و قمر ← میرزا حسن خان بدیع (رمان سیاسی)

② داستان باستان ← میرزا آقاخان تبریزی (رمان تاریخی)

③ امثال و حکم ← محمدتقی بهار (ضرب‌المثل‌ها و اصطلاحات)

④ تاریخ بیداری ایرانیان ← ناظم‌الاسلام کرمانی (تاریخ مشروطه)

۱۱- عبارت زیر از منشآت قائم‌مقام فراهانی انتخاب شده است. کدام ویژگی سبک شخصی

قائم‌مقام که در نثر دوره‌های قبل از او دیده نمی‌شود، در این عبارت وجود دارد؟

«این‌ها همه شوخی قلم است. فکر عطایای شیخ باید کرد که مرد جلیل است و عازم اردبیل شده، و

از آنجا به مقصد اصلی یعنی خدمت ابوالاتقیاء می‌رود و ذکر عطیه شما را می‌کند و یکی را ده

می‌گوید، اگر از سرکار نواب والا می‌گیرید، مختارید و اگر از خود می‌دهید، مختارید و اگر از عمرو

و زید می‌گیرید، مختارید. والسلام.»

① عدم کاربرد واژگان غیرفارسی ② عبارات مسجع و موزون

③ زبان ساده و عاری از تکلف ④ استفاده از زبان طنزآمیز

۱۲- کدام عبارت تأثیر نثر دهخدا را بر نویسندگان بعد از خود نشان می‌دهد؟

- ۱) من که شخصاً سیلی نقد را به حلوای نسیه ترجیح می‌دهم و نمی‌فهمم اگر خدا می‌خواست کام ما را شیرین نماید دیگر این مقدمات دو روزه را برای چه ترتیب داده است.
- ۲) ای قهّاری که کس را به تو حیل نیست و ای جباری که گردن‌کشان را با تو روی مقاومت نیست.
- ۳) تو ایمان داری، اسلام داری، مسلمانی کو؟ مروت کجا؟ زین هر دو نام ماند چو سیمرغ و کیمیا... بی‌انصاف بی‌مروت، من چه جواب بدهم؟
- ۴) بدیهی است که تکلیف ما این نیست که بنشینیم و این احکام معروفه دنیا را پس از سه هزار سال بیجا باز به آه و ناله تکرار کنیم.

۱۳- کدام یک از جملات زیر درست است؟

- ۱) مجله بهار و دانشکده با مدیریت ملک‌الشعراى بهار به عرصه ظهور رسیدند.
 - ۲) در عصر مشروطه بیشترین رویکرد نویسندگان به رمان‌های اجتماعی بود.
 - ۳) اولین کسی که در ایران به نوشتن نمایشنامه فارسی پرداخت میرزا آقا تبریزی بود.
 - ۴) رمان شمس‌الدین و قمر اثر محمدباقر میرزا خسروی بود.
- ۱۴- موارد کدام گزینه درباره موضوع‌ها و حوزه‌های ادبی موجود در نثر مشروطه و نمونه‌های آن نادرست است؟
- الف) مجله بهار که نشریه‌ای ادبی محسوب می‌شد، در سال‌های مشروطه به وسیله ملک‌الشعراى بهار منتشر شد.
 - ب) از میان رمان‌نویسان این دوره می‌توان به محمدباقر میرزا خسروی، نویسنده رمان شمس و طغرا اشاره کرد.
 - پ) سرگذشت حاجی بابای اصفهانی از مهم‌ترین آثار ترجمه شده در این دوره است.
 - ت) روزنامه صور اسرافیل با مدیریت میرزا جهانگیرخان و روزنامه نسیم شمال با مدیریت و نویسندگی سید اشرف‌الدین گیلانی از روزنامه‌های مهم این دوره‌اند.
 - ث) در این عصر، نوشتن رمان تاریخی و اجتماعی سطحی در قیاس با روزنامه‌نویسی در دسر کمتری داشت.
 - ج) ترجمه آثار اروپایی در ایران با ایجاد چاپخانه در زمان فتحعلی‌شاه آغاز شد.
 - چ) تنها نمونه ادبیات نمایشی این دوره، سه نمایش‌نامه کوتاه، اثر میرزا حسن خان بدیع است.
 - ح) دانشکده و نوبهار، نام دو مجله بود که در این دوره به چاپ می‌رسید.

۱ الف- چ ۲ ب- ث ۳ ت- ج ۴ پ- ح

۱۵- نویسنده هر یک از آثار زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

«منشآت، سرگذشت حاجی بابای اصفهانی، شمس و طغرا، تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران»

۱) ادیب الممالک فراهانی - میرزا حبیب اصفهانی - میرزا حسن خان بدیع - ناظم الاسلام کرمانی

۲) ادیب الممالک فراهانی - جیمز موریه - میرزا حسن خان بدیع - محمدتقی بهار

۳) قائم مقام فراهانی - جیمز موریه - محمدباقر میرزا خسروی - محمدتقی بهار

۴) قائم مقام فراهانی - میرزا حبیب اصفهانی - محمدباقر میرزا خسروی - ناظم الاسلام کرمانی

۱۶- نویسندگان آثار کدام گزینه، کاملاً درست معرفی شده اند؟

۱) شمس الدین و قمر: محمدباقر میرزا خسروی - امثال و حکم: دهخدا

۲) تاریخ بیداری ایرانیان: ناظم الاسلام کرمانی - داستان باستان: میرزا حسن خان بدیع

۳) سرگذشت حاجی بابای اصفهانی: میرزا حبیب اصفهانی - تاریخ تطور نظم فارسی: بهار

۴) تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران: بهار - شمس و طغرا: میرزا آقا تبریزی

۱۷- کدام عبارات از جنبه تاریخ ادبیات، کاملاً درست است؟

الف) از اواسط دوره قاجار، شعر دوره بازگشت با انتقاداتی روبه رو شد.

ب) سبک بازگشت را می توان حدّ واسط سبک عراقی و سبک دوره بعد، یعنی دوره بیداری، دانست.

ج) اشعار سید اشرف الدین گیلانی با زبان ساده و طنز آمیز خود در بیداری مردم بسیار مؤثر بود.

د) «چرند و پرند» مجموعه مقالات طنز آمیز دهخداست که در روزنامه صور اسرافیل چاپ می شده است.

۱) الف و ب ۲) ب و ج ۳) د و ب ۴) الف و ج

۱۸- کدام یک از شخصیت های زیر رمان نویس بود؟

۱) سید اشرف الدین گیلانی

۲) میرزا یوسف خان اعتصامی

۳) میرزا حسن خان بدیع

۴) میرزا جهانگیر خان صور اسرافیل

۱۹- نویسندگان زیر در عصر بیداری، به ترتیب با کدام عنوان شناخته می‌شوند؟
 «ناظم‌الاسلام کرمانی- میرزا حسن‌خان بدیع- اشرف‌الدین گیلانی- میرزا آقا تبریزی- محمدباقر میرزا خسروی»

- ① تحقیقات ادبی و تاریخی- داستان‌نویسی- روزنامه‌نگاری- نمایش‌نامه‌نویسی- داستان‌نویسی
 ② داستان‌نویسی- نمایش‌نامه‌نویسی- داستان‌نویسی- ترجمه- داستان‌نویسی
 ③ تحقیقات ادبی و تاریخی- نمایش‌نامه‌نویسی- داستان‌نویسی- نمایش‌نامه‌نویسی- ترجمه
 ④ داستان‌نویسی- داستان‌نویسی- روزنامه‌نگاری- ترجمه- ترجمه

درس ۲: پایه‌های آوایی ناهمسان

۲۰- نشانه‌های هجایی و ارکان یک مصرع از بیت زیر، در کدام گزینه، درست نشان داده شده است؟

- «ای آن که غمگنی و سزاواری و اندر نهان سرشک همی باری»
 ① - - - U | U - - U | - - U
 ② - - - U | U - - U | U - -
 ③ - - - U | U - - U | U - -
 ④ - - - U | U - - U | U - -

۲۱- نشانه‌های هجایی و ارکان بیت زیر، در کدام گزینه، صحیح است؟

- «به حسن خلق و وفا کس به یار ما نرسد تو را در این سخن انکار کار ما نرسد»
 ① - - - U | U - - U | U - -
 ② - - - U | U - - U | U - -
 ③ - - - U | U - - U | U - -
 ④ - - - U | U - - U | U - -

۲۲- نشانه‌های هجایی و ارکان یک مصرع از کدام بیت، به شکل زیر است؟

- ① - - - U | U - - U | U - -
 ② - - - U | U - - U | U - -
 ③ - - - U | U - - U | U - -
 ④ - - - U | U - - U | U - -

- ① بار فراق دوستان بس که نشسته بر دلم می‌رود و نمی‌رود ناقه به زیر محلم
 ② چشمه خورشید تویی، سایه گه بید منم چون که زدی بر سر من، پست و گدازنده شدم
 ③ ساحل افتاده گفت گر چه بسی زیستم هیچ نه معلوم شد آه که من کیستم
 ④ سعدی اگر عاشقی کنی و جوانی عشق محمد بس است و آل محمد

۲۳- شکل دیگر وزن پایه‌های آوایی همهٔ گزینه‌ها به جز گزینه در مقابل آن درست نوشته شده است.

- ① هشدار، بسی است در پس و پیش: مستفعلُ فاعلات فعلن (مفعولُ مفاعِلن فعولن)
 ② سیلاب‌های حادثه بسیار دیده‌ام: مستفعلن مفاعلُ مستفعلن فَعَل (مفعولُ مفاعیلُ مفاعیلُ فعولن)
 ③ فریاد شوق دیگر از آن خانه برخاست: مستفعلن مفاعلُ مستفعلن فَعَل (مفعولُ فاعلاتُ مفاعیلُ فاعِلن)
 ④ دل می‌رود ز دستم صاحب‌دلان خدا را: مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن (مفعولُ فاعلاتن مفعولُ فاعلاتن)

۲۴- وزن کدام گزینه متفاوت است؟

- ① دیگر به کجا می‌رود این سرو خرامان
 ② ما رند و خراباتی و دیوانه و مستیم
 ③ بس رنج در آماجگه عشق تو بردیم
 ④ تا رشته میثاقم با موی تو محکم شد
 ⑤ چندین دل صاحب نظرش دست به دامن پوشیده چه گویم همینیم که هستیم
 ⑥ مردیم و خدنگی ز کمان تو نخوردیم
 ⑦ کارم همه بر مویی بر بسته و درهم شد

۲۵- پایه‌هایی آوایی کدام بیت‌ها یکسان است؟

- الف) آن که خط آفرید و روزی داد
 ب) جوان گوشه‌نشین شیرمرد راه خداست
 ج) تو آن درخت گلی کاعتدال قامت تو
 د) هر کو نظری دارد با یار کمان ابرو
 ه) درون ما ز تو یک دم نمی‌شود خالی
 یا فضیلت همی‌دهد یا بخت
 که پیر خود نتواند ز گوشه‌ای برخاست
 ببرد قیمت سرو بلندبالا را
 باید که سپر باشد پیش همه پیکان‌ها
 کنون که شهر گرفتی روا مدار خراب

① الف، ب، هـ

② ب، ج، هـ

③ الف، ج، د

④ ب، ج، د

۲۶- در کدام گزینه پایه‌های آوایی مصراع اول بیت زیر درست ذکر شده است؟

«گر دست به شمشیر بری عشق همان است کانجا که ارادت بود انکار نباشد»

۱) گر، دس، ت، ب / شم، شی، ر، ب / ری، عش، ق، ه / ما، نست

۲) گر، دَس، ت / ب، شم، شی، ر / ب، ری، عش / ق، ه، ما، نست

۳) گر، دست، ب / شم، شیر / ب، ری، عشق / ه، ما، نست

۴) گر، دس، ت، ب / شم، شی، ر، ب / ری، عش، ق / ه، ما، نست

۲۷- وزن کدام مصراع در مقابل آن درست آمده است؟

۱) بشناس فرق دوست ز دشمن به چشم عقل مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستف

۲) سر بی چراغ عقل گرفتار تیرگی است مستفعلن مفاعِلْ مستفعلن فَعَلْ

۳) تنها هنر، تفاوت انسان و چاپارست مستفعلن مستفعلن مستفعلن فع

۴) آن گلبنی که گل ندهد کمتر از گیاست مفتعلن مفتعلن مفتعلن فع

۲۸- کدام گزینه وزن متفاوتی دارد؟

۱) باد صبا چون نقاب از رخ گل برگرفت بلب از نشاط زمزمه از سر گرفت

۲) دوش مرا عشق تو ز خانه برانگیخت بی عدد از دیدگانم اشک فروریخت

۳) یار مرا عارض و عذار نه این بود باغ مرا نخل و برگ و بار نه این بود

۴) ای به وجودت نظام جنبش دوران قصر جلال تو طاق گنبد دوران

۲۹- همه بیت‌های زیر به جز نظم ناهمسان دارند.

۱) هرگز صبا ز زلف تو یک تار نشکند تا قدر چین و قیمت تاتار نشکند

۲) دیدار یار غایب دانی چه ذوق دارد ابری که در بیابان بر تشنه‌ای ببارد

۳) هر دم به تیر غمزه دلم را چه می‌زنی خود را گذاشتم نه تو خود در دل منی

۴) ای غایب از نظر به خدا می‌سپارمت جانم بسوختی و به دل دوست دارمت

۳۰- کدام گزینه وزن همسان دارد؟

۱) ای کرده در جهان غم عشقت سحر مرا وی کرده دست عشق تو زیر و زبر مرا

۲) ای دل ز بامداد، تو بر حال دیگری وز شور خویش در من شوریده ننگری

۳) آسوده خاطر من که تو در خاطر منی گر تاج می‌فرستی و گر تیغ می‌زنی

۴) در پرده دل آمد دامن‌کشان خیالش جان شد خیال بازی در پرده وصالش

۳۱- پایه‌های آوایی کدام گزینه می‌تواند هم به شکل همسان (منظم) و هم ناهمسان (نامنظم) تقطیع شود؟

- ① هر لحظه نسیم سحر امروز به رنگی است تا زان گل رعنا چه خبر داشته باشد
 ② سر از دریچه گوه‌ر برآوردی فردا اگر چو رشته بسازی به پیچ و تاب این جا
 ③ هر شب کواکب کم کنند از روزی ما پاره‌ای هر روز گردد تنگ‌تر سوراخ این غربال‌ها
 ④ با آبرو بساز که جاوید زنده ماند چون خضر هر که کرد قناعت به آب خشک

۳۲- وزن بیت زیر کدام است؟

«خیال روی تو در هر طریق هم‌ره ماست نسیم موی تو پیوند جان آگه ماست»

- ① مفعّلن مفاعّلن مفعّلن مفاعّلن
 ② مفاعّلن فعلاّتن مفاعّلن فعلاّتن
 ③ مفعّلن فاعّلن مفعّلن فاعّلن
 ④ مفاعّلن فعلاّتن مفاعّلن فعّلن

۳۳- وزن کدام گزینه ناهمسان است؟

- ① صحبت حگامِ ظلمتِ شب یلداست نور ز خورشید جوی، بو که بر آید
 ② آن که بُود از غَمش ناله بیماری‌ام هیچ ندارد اثر در دل او زاری‌ام
 ③ طالع اگر مدد دهد، دامنش آورم به کف گر بکشم زهی طرب ور بکشد زهی شرف
 ④ فاتحه‌ای چو امدی بر سر خسته‌ای بخوان لب بگشا که می‌دهد لعلِ لبّت به مرده جان

۳۴- نشانه‌ی هجایی زیر مربوط به کدام بیت است؟

— | — | — | — | — | — | — | —

- ① بار فراق دوستان بس که نشسته بر دلم می‌رود و نمی‌رود ناقه به زرِ محمّل
 ② چشمه خورشید تویی، سایه‌گه بید منم چون که زدی بر سر من، پست و گدازنده شدم
 ③ ساحل افتاده گفت گرچه بسی زیستم هیچ نه معلوم شد آن که من نیستم
 ④ سعدی اگر عاشقی کنی و جوانی عشق محمد بس است و آل محمد

۳۵- نشانه‌های هجایی و ارکان کدام بیت به شکل زیر است؟

« - U- / U- - U/ U- U- / U- - - U- / U- - U/ U- U- / U- - »

- ① نموده دیو به چشم ز دور پیکر خویش چو در جحیم دل کافران به روز عقاب
 ② گفتم چو برگ نلوفری بود پیش از این گفتا کنون ز خون عدو شد چو ارغوان
 ③ چون مرکز پرگار شد آن قطره باران وان دایره آب به سان خط پرگار
 ④ ز خون لشکر خان گشته تیغ شاه کبود چو بردمیده شقایق ز برگ نیلوفر
- ۳۶- پایه‌های آوایی ناهمسان بیت گزینه را می‌توان به دو صورت تقسیم‌بندی کرد.

- ① بس که گله است این نثار و جمله شکایت شاه شکور مرا نثار نه این بود
 ② از خشم و حسد جان را بیگانه مکن با دل آن را مگذار این جا وین را بمخوان تنها
 ③ شاد آمدی بیا و ملوکانه آمدی ای سرو گلستان چمن و لاله‌زار ما
 ④ زان که عقل از برای مادونی سجده آرد ز حرص هر دون را

۳۷- پایه‌های آوایی ناهمسان در کدام گزینه را می‌توان به دو صورت تقسیم‌بندی کرد؟

- ① مرا در منزل جانان چه امن عیش چون هر دم جرس فریاد می‌دارد که بر بندید محمل‌ها
 ② ای پادشه خوبان، داد از غم تنهایی دل بی تو به جان آمد، وقت است که باز آیی
 ③ گفتم نشان تو ز که پرسم، نشان بده گفت آفتاب را بتوان یافت بی نشان
 ④ چنان در قید مهرت پای‌بندم که گویی آهوئی سر در کمندم

۳۸- وزن کدام بیت متفاوت است؟

- ① اگر به زلف دراز تو دست ما نرسد گناه بخت پریشان و دست کوتاه ماست
 ② به بال پر مرو از ره که تیر پرتابی هوا گرفت زمانی ولی به خاک نشست
 ③ در آسمان نه عجب گر به گفته حافظ سرود زهره به رقص آورد مسیحا را
 ④ نسیم صبح ساعات بدان نشان که تو دانی گذر به کوی فلان کن در آن زمان که تو دانی

۳۹- وزن کدام گزینه متفاوت است؟

- ① بر سر آنم که گر ز دست بر آید دست به کاری می‌زنم که غصه سر آید
 ② تا دل من برده‌ای قصد جفا کرده‌ای نی بر من بوده‌ای نی غم من خورده‌ای
 ③ جز سر پیوند آن نگار ندارم گرچه ازو جز دل فگار ندارم
 ④ روشنی طلعت تو ماه ندارد پیش تو گل رونق گیاه ندارد

۴۰- با توجه به علامت هجاها، نشانه‌های هجایی و ارکان یک مصراع از بیت زیر، در کدام گزینه درست نشان داده شده است؟

«هم قصه نانموده دانی هم نامه نانوشته خوانی»

① -- U| --- U|U- -- ② -- U| - U- U| U- --

③ --- | - U U|U- -- ④ --- U| - U- U|U- --

۴۱- تقطیع هجایی و ارکان کدام بیت، به شکل زیر است؟

« - U- / U- - U/ U- U- / U- - »

① آن که مرادش تویی از همه جویاتر است وان که در این جست وجوست از همه پویاتر است

② چون شرح اشتیاق دهد در حضور دوست بیچاره‌ای که از همه کس بی‌زبان‌تر است

③ در دیر و حرم نور رخس جلوه‌کنان است نازم صنمی را که هم این‌جا و هم آن‌جاست

④ مطرب از گوشه‌ی چشمت چه نوایی سر کرد که به هر گوشه بسی کشته به خون غلتیده

۴۲- ارکان تقطیع شده زیر متعلق به کدام مصراع است؟ « - U- - U/ U- U- - U- - »

① بنشیم و صبر پیش گیرم ② ابلهی دید اشتری به چرا

③ به نام خدایی که جان آفرید ④ چو اسکندر آمد ز دریا به دشت

۴۳- نوع پایه‌های آوایی ابیات زیر به ترتیب کدام است؟

الف) تفاوتی نکند قدر پادشایی را / که التفات کند کمترین گدایی را

ب) عیش است بر کنر سمن زار خواب صبح؟ / نی، در کنار یار سمن بوی خوش‌تر است

ج) کس به چشمم در نمی‌آید که گویم مثل اوست / خود به چشم عاشقان صورت نبندد مثل دوست

د) فرصت شمار صحبت کز این دو را منزل / چون بگذریم نتوان دیگر به هم رسیدن

① همسان، همسان، دولختی، دولختی ② ناهمسان، ناهمسان، دولختی، دولختی

③ همسان، ناهمسان، همسان، دولختی ④ ناهمسان، ناهمسان، همسان، دولختی

۴۴- نشانه‌های هجایی کدام گزینه به شکل زیر است؟ « - U/ U- U/ U- U/ U- - »

① بحر این فرمود رحمان این پسر ② تا هشیارم طرب ز من پنهان است.

③ راز از همه ناکسان نهان باید داشت. ④ تقدیر که بر کشتنت آزرم نداشت.

۴۵- کدام مصراع با «گل در بر و می در کف و معشوق به کام است» هم وزن است؟

۱) کشتی به نگاه صد هزاران را

۲) ز عاشق هیچ کس معشوق را بهتر نمی بیند

۳) بر بخت بخندیدم و بر خود بگرستم

۴) بگریست چشم ابر بر احوال زار من

۴۶- کدام بیت بر وزن مفتعلن فاعلات مفتعلن فع «سروده شده است؟

۱) عیب جویانم حکایت پیش جانان گفته اند من خود این پیدا همی گویم که پنهان گفته اند

۲) ای گل خندان نوشکفته، نگه دار خاطر بلبل که نوبهار نمآند

۳) اگر به دست کند باغبان چنین سروی چه جای چشمه که بر چشمهات بنشانند

۴) هر کو سر پیوند تو دارد به حقیقت دست از همه چیز و همه کس در گسلاند

۴۷- نشانه های هجایی بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

«به حُسْنِ خُلُق و وفا کس به یار ما نرسد تو را در این سخن انکار کار ما نرسد»

۱) - U - U / - U - U / - U - U / - U - U

۲) - U - U / - U - U / - U - U / - U - U

۳) - U - U / - U - U / - U - U / - U - U

۴) - U - U / - U - U / - U - U / - U - U

۴۸- وزن کدام بیت را می توان به دو صورت همسان و ناهمسان برش هجایی داد؟

۱) جز دل که گیرد جای من جز من که گیرد جای دل / گر دل بمیرد وای من گر من بمیرم

وای دل

۲) در سوخته پنهان نتوان داشتن آتش ما هیچ نگفتیم و حکایت به درافتاد

۳) در حلقه کارزار جان دادن بهتر که گریختن به نامردی

۴) یا چشم نمی بیند یا راه نمی داند هر کاو به وجود خود دارد ز تو پروایی

۴۹- در کدام گزینه، بیت «شاید اگر آفتاب و ماه نتابد / پیشِ دو ابروی چون هلال محمد» درست تقطیع شده است؟

- ① - / - UU- / - UU- / - UU - - / - UU- / - UU- / - UU-
 ② - / - U- - / U- U- / - U- - - / - U- - / U- U- / - U- -
 ③ - / - U- - / - U- - / - U- - - / - U- - / - U- - / - U- -
 ④ - / - UU- / U- U- / - UU - - / - UU- / U- U- / - UU-

۵۰- پایه‌های آوایی همهٔ گزینه‌ها به جز گزینه درست تقطیع شده است.

دردِ عشقی کشیده‌ام که مَپرس

درد عشقی	ک شی دِ ام	ک م پرس
① - - U-	- U- U	- UU

به حسن خلق و وفا کس به یار ما نرسد

ب حسن خُل	ق و فا کس	ب یارِ ما	ن رسد
② - U- U-	- - UU	- U- U	- UU

وعدۀ دیدار هر کسی به قیامت

وَع دِ دِ دی	دارِ هر	ک سی ب	قِ یا مَت
③ - UU-	- - U-	- UU	- - U

بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست

بن مای رخ	ک باغِ گ	لس تا نِ ما	ر زوست
④ - U- -	UU-U	- U- -	- U

۵۱- وزن کدام مصراع در مقابل آن درست نوشته شده است؟

- ① خوش آن که از گلِ مسموم باغِ دهر رمید (مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعی)
 ② هزار مرتبه فقر از توانگری خوش‌تر (مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن فعْلن)
 ③ متاعِ حادثه روزی به قهر بفروشد (مفتعلن فاعلاتُ مفتعلن فع)
 ④ مکن بی‌فکرتی تدبیر کاری (فعلاتن فعلاتن فعْلن)

۵۲- بیت «شاید اگر آفتاب و ماه نتابد / پیشِ دو ابروی چون هلال محمد» در کدام گزینه، درست تقطیع شده است؟

① - / - U- - / - U- - / - U- -

② - / - - U- / - - U- / - - U-

③ - / - UU- / U- U- / - UU-

④ - / - UU- / - UU- / - UU-

۵۳- همهٔ گزینه‌ها به جز گزینه هم وزن هستند.

① ای به ناموس کرده جامه سپید بهر پندار خلق و نامه سیاه

② پند گیر از مصائب دگران تا نگیرند دیگران به تو پند

③ گر به محشر خطاب قهر کنند انبیا را چه جای معذرت است

④ یا مرو با یار ازرق پیرهن یا بکش برخان و مان انگشت نیل

۵۴- نشانه‌های هجایی کدام گزینه به شکل زیر است؟

-UU- U- U- - UU- U- U-

① ز رقیب دیوسیرت به خدای خود پناهم مگر آن شهاب ثاقب مددی دهد خدا را

② به بوی نافه‌ای کاخر صبا زان طره بگشاید ز تاب جعد مشکینش چه خون افتاد در دل‌ها

③ جز این قدر نتوان گفت در جمال تو عیب که وضع مهر و وفا نیست روی زیبا را

④ نه سایه دارم و نه بر بیفکنندم و سزااست وگرنه بر درخت تر کسی تبر نمی‌زند

۵۵- همه بیت‌ها به جز گزینه در یک وزن سروده شده است.

① هزار زخم پیایی گر اتفاق افتد ز دست دوست نشاید که انتقام کنند

② همچنین پیش وجودت همه خوبان عدمند گرچه در چشم خلایق همه زیبا آیند

③ فدای جان تو گر جان من طمع داری غلام حلقه به گوش آن کند که فرماید

④ سوار عقل که باشد که پشت ننماید در آن مقام که سلطان عشق روی نمود

۵۶- ابیات کدام گزینه به ترتیب در وزن «مستفعل مستفعل مستفعل مستف» و «مفتعلن فاعلات مفتعلن فع» سروده شده‌اند؟

- الف) آن دل که شد او قابل انوار خدا
ب) لب را تو به هر بوسه و هر لوت میلا
ج) بهر کنارش همی کنار گشایم
د) نغزی و خوبی و فرش آتش تیز نظرش
- پیر باشد جان او ز اسرار خدا
تا از لب دلدار شود مست و شکرخا
هیچ کس آن بحر را ندید کناری
پرسش همچون شکرش کرد گرفتار مرا
- ۱ الف- ج
۲ ب- ج
۳ ب- د
۴ الف- د

۵۷- وزن عروضی بیت زیر کدام است؟

«گر سنگ از این حدیث بنالد عجب مدار صاحب دلان حکایت دل خوش ادا کنند»

- ۱) مستفعل فاعلات فعلن
۲) مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن
۳) مفعول فاعلات مفاعیلن فاعلن
۴) مستفعل مفعولن مستفعل مفعولن

۵۸- بیت‌های همه گزینه‌ها بر وزن «فاعلاتن مفاعیلن فعلن (فعلن) سروده شده است به جز گزینه»

- ۱) خانه یار سنگدل این است هر که سر می‌زند به دیوارش
۲) وز سخن گفتنش چنان مستم که ندانم جواب گفتارش
۳) شبان دانم که از درد جدایی نیاسودم ز فریاد جهان سوز
۴) گفت اگر گربه شیر نر گردد نکند با پلنگ، دندان تیز

۵۹- وزن کدام بیت، متفاوت است؟

- ۱) آن پارسا که ده خرد و ملک، رهزن است آن پادشا که مال رعیت خورد گداست
۲) بی‌زر کسی به کس ندهد هیزم و زغال این آرزوست گر نگری آن یکی امید
۳) پروانه جز به شوق در آتش نمی‌گداخت می‌دید شعله در سر و پروای سر نداشت
۴) فرزند ز مادر است خرسند بیگانه کجا و مهر مادر

۶۰- بیت کدام گزینه بر وزن «مفتعلن فاعلات مفتعلن فع» سروده شده است؟

- ① اندوه تو شد وارد کاشانه امشب مهمان عزیز آمده در خانه امشب
 ② این که تو داری قیامت است نه قامت وین نه تبسم که معجز است و کرامت
 ③ آن که بود از غمش ناله‌ی بیماریم هیچ ندارد اثر در دل او زاریم
 ④ چو آفتاب می از مشرق پیاله بر آید ز باغ عارض ساقی هزار لاله بر آید

۶۱- خوشه‌های هجایی و ارکان کدام بیت به شکل زیر است؟

- ① - U- / U- - U/ U- U- / U- ② - U- / U- - U/ U- U- / U- -

- ① نمود دیو به چشمم ز دور پیکر خویش چو در جحیم دل کافران به روز عقاب
 ② گفتم چو برگ نیلُفَری بود پیش از این گفتا کنون ز خون عدو شد چو ارغوان
 ③ ز خون مرکز پرگار شد آن قطره باران وان دایره آب، بسان خط پرگار
 ④ ز خون لشکر خان گشته تیغ شاه کبود چو بر دمیده شقایق ز برگ نیلوفر

۶۲- کدام بیت بر وزن «مفتعلن فاعلات مفتعلن فع» سروده شده است؟

- ① گر من ز محبت بمیرم دامن به قیامت بگیرم
 ② به هوش بودم از اول که دل به کس نسپارم شمایل تو بدیم نه صبر ماند و نه هوشم
 ③ پرده چه باشد میان عاشق و معشوق سد سکندر نه مانع است و نه حائل
 ④ ره طالبان و مردان کرم است و لطف و احسان تو خود از نشانِ مردی مگر این کلاه داری

۶۳- وزن بیت زیر در کدام گزینه درست آمده است؟

«شاخ گل از اضطراب بلبل با آن همه خار سر در آورد»

- ① مستفعل فاعلات فعلن ② فاعلاتن فاعلاتن فاعلن
 ③ فاعلاتن مفاعِلن فعلن ④ مفتعلن مفتعلن فاعلن

۶۴- وزن بیت زیر در کدام گزینه درست ذکر شده است؟

- «آن را که بصیرت نبود، یوسف صدیق جایی بفروشد که خریدار نباشد»
 ① مستفعل فاعلات مستفعل، فع ② مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن
 ③ مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل ④ مفعول مفاعیل مفاعیل مفاعی

۶۵- وزن کدام بیت دارای هر دو نظم همسان و ناهمسان است؟

- ① هر روز ازین دیوان صد غم بر ما آید / دردا که درین صد غم غمخوار نمی‌بینم
 ② خواهم که شوم به بام عالم بر / چه چاره که نردبان نمی‌یابم
 ③ تا خار عشق گوشهٔ دامن من گرفت / گل‌های اشک ریخت به گلزار دامنم
 ④ از گنج وصال به سعادت برسد زود / گر خاتم لعل تو شود ملک نگینم

۶۶- مصرع «به خاک پای عزیزت که عهد نشکستم» با کدام بیت هم وزن است؟

- ① منم که شهرهٔ شهرم به عشق ورزیدن منم که دیده نیالوده‌ام به بد دیدن
 ② گرم به لطف بخوانی ورم به قهر برانی تو قهرماتی و قادر، بکن هر آنچه توانی
 ③ گناه عشق بتان گرچه ساخت نامه سیاهم بس است خط عذار تو عذرخواه گناهم
 ④ در آن نفش که بمیرم در آرزوی تو باشم بدان امید دهم جان که خاک کوی تو باشم

۶۷- کدام بیت در وزن «مفعول فاعلات مفاعیلن» سروده شده است؟

- ① دردند خودپرستی و خودکامی / با این دو فرقه راه نیپمایید
 ② بس سقف شد خراب و نگشت آسمان خراب / بس عمر شد تمام و نشد روز و شب تمام
 ③ خویشان دیدن و از خود گفتن / صفت مردم کوتاه نظر است
 ④ همیشه بار جفا بردن و نیاسودن / همیشه رنج طلب کردن و نرنجیدن

۶۸- نشانه‌های هجایی مصرع اول بیت زیر، کدام است؟

- «ای محنت ار نه کوه شدی ساعتی برو وی دولت ار نه باد شدی لحظه‌ای بیای»
 ① - U / U - U / U - U - / U - ② - U / - - - U / - - - U - / - - - U -
 ③ - U - / U - - U / - - - U - / - - - U - ④ - U - / U - - U / U - U - / - - - U -

۶۹- کدام گزینه با سایر گزینه‌ها هم وزن نیست؟

- ① با روی تو ز سبزه و گلزار فارغیم با چشم تو زیاده و خمّار فارغیم
 ② ترکم به خنده چون دهن تنگ باز کرد دل را لبش ز تنگ شکر بی‌نیاز کرد
 ③ دست از طلب ندارم تا کام من بر آید یا تن رسد به جانان یا جان ز تن بر آید
 ④ ما بی‌غمان مست دل از دست داده‌ایم همراز عشق و هم نفس جام داده‌ایم

۷۰- وزن همه بیت‌ها به جز گزینه با بیت زیر یکسان است.

«چشم تو ز دل‌ها چه خبر داشته باشد آن بی‌خبر از ما چه خبر داشته باشد»

① در پرده‌نشستن بر ما نیست سزاوار مردانه از این پرده نیلی به در آید

② حرف از صفای سینه مگو پیش زاهدان آینه پیش طلعت این زنگیان مگیر

③ چندان که بهار است و خزان است در این باغ چشم و دل شبنم نگران است در این باغ

④ غم نیست غباری که از آن دست توان شست از روی گهر گرد یتیمی چه نشانی

۷۱- در کدام گزینه نشانه‌های هجایی بیت زیر، درست نشان داده شده است؟

ز چنگ زهره شنیدم که صبحدم می‌گفت غلام حافظ خوش‌لهجه خوش‌آوازم

① - - / - U- U/ - - UU/ - U- U- ② - - / UU- U/ U- UU- U- - -

③ - U- U- / - UU- U/ U- UU- ④ - UU/ U- - U/ - - UU/ U- - U-

۷۲- مرز و پایه‌های آوایی بیت زیر دقیقاً با کدام گزینه یکسان است؟

«دی شیخ با چراغ همی‌گشت گرد شهر کز دیو و دد ملولم و انس‌نام آرزوست»

① از گلستان رویت در دیده خار دارم وز رهگذار کویت در دل غبار دارم

② ای دل ز بامداد تو بر حال دیگری وز شور خویش در من شوریده ننگری

③ هشتم ز جان غلامت اما گریز پایم صد بارم آر فروشی بگریزم و بیایم

④ دیدار یار غایب دانی چه ذوق دارد ابری که در بیابان بر تشنه‌ای بیبارد

۷۳- وزن بیت زیر کدام است؟

«ای که در کشتن ما هیچ مدارا نکنی سود و سرمایه بسوزی و محابا نکنی»

① فاعلاتن، فاعلاتن، فاعلاتن، فاعلاتن ② فاعلاتن، فاعلاتن، فاعلاتن، فاعلاتن

③ فاعلاتن، فاعلاتن، فاعلاتن، فاعلاتن ④ فاعلاتن، فاعلاتن، فاعلاتن، فاعلاتن

۷۴- وزن بیت زیر در کدام گزینه درست ذکر شده است؟

«آن را که رهبری کسی گم نکند و آن را که تو گم کنی کسی رهبر نیست»

① مستفعّلن مستفعّلن مستفعّلن فع ② مفاعّلن فاعلاتن مفاعّلن فاعّلن

③ مستفعّل فاعلات مستفعّل فع ④ مفتعلن فاعلات مفتعلن فع

۷۵- وزن کدام بین ناهمسان است؟

- ① آن که هلاک من همی خواهد و من سلامتیش
هر چه کند ز شاهی کس نکند ملامتش
- ② لب بر لبی چو چشم خروس ابلهی بود
برداشتن به گفتن بیهوده خروس
- ③ خجل است سرو بستان بر قامت بلندش
همه صید عقل گیرد، خم زلف چون
کمندش
- ④ تا چه خواهد کرد با من دور گیتی زین دو کار
دست او در گردنم یا خون من در گردنش

۷۶- دومین پایه آوایی همه گزینه‌ها به جز گزینه «فعلاتن» است.

- ① دل دشمن به تهی دستی من می سوزد
برق ازین مزرعه با دیده تر می گذرد
- ② نفس درازی من نیست صائب از غفلت
دلم گشاده به گفتار می شود چه کنم
- ③ چون داغ لاله سوخته نانی است روزی ام
آن هم فلک به خون جگر می دهد مرا
- ④ سبکسری که اسیر هواست همچو حباب
میان بحر ز دریا جداست همچو حباب
- ۷۷- همه گزینه‌ها به جز گزینه در یک وزن سروده شده است.

- ① در حکمت سلیمان هر کس که شک نماید بر عقل و دانش او خندند مرغ و ماهی
- ② ای بی خبر بکوش که صاحب خبر شوی
تا راهرو نباشی کی راهبر شوی
- ③ جمشید جز حکایت جام از جهان نبرد
زنهار دل میند بر اسباب دنیوی
- ④ ای دل به کوی عشق گذاری نمی کنی
اسباب جمع داری و کاری نمی کنی

درس ۳: آرایه‌های ادبی

۷۸- در کدام ابیات آرایه مراعات نظیر به کار نرفته است؟

- الف) خویشان همه در نیاز با او
هر یک شده چاره ساز با او
- ب) شفای این دل بیمار جز لقای تو نیست
طیب جان خرابم کسی و رای تو نیست
- ج) گشته‌ام در جهان و آخر کار
دلبری بر گزیده‌ام که می‌رس
- د) تا رفت مرا از نظر آن چشم جهان بین
کس واقف ما نیست که از دیده چه‌ها رفت
- ① الف - د
② ب - ج
③ الف - ج
④ ب - د

۷۹- ترتیب ابیات زیر براساس دارا بودن آرایه‌های «مراعات نظیر، تلمیح، تضمین و تشبیه» کدام است؟

- الف) در آ در وادی ایمن زمانی
ب) تنم طور تجلی سینه‌ام سینه‌ای قدوسی
پ) مکش منت ز خضر و آب حیوان
ت) ز بس که بی‌هشم از وی چو چشم پاک کنم
- شنو انی انا الله بی‌گمانی
دل پاکم درخت طور و من موسی عمرانش
که نامی باقی از حیوان نباشد
به‌سوی چشم برم دست و سوی گوش رود
- ۱) ت - ب - الف - پ
۲) پ - ت - ب - الف
۳) ت - پ - الف - ب
۴) پ - الف - ب - ت

۸۰- ترتیب توالی ابیات زیر به‌لحاظ دارا بودن آرایه‌های «مراعات نظیر - تناقض - لف‌ونشر - مجاز - تضاد» به کدام صورت صحیح است؟

- الف) تا گفت خموشی به تو راز دل عرفی
ب) حدیث عاشقی با او بگفتیم
پ) علاج ناز طیبیان نمی‌توان کردن
ت) هر کجا رخسار او را بینی و اشک مرا
ث) شب هزاران در در گیسو کشید
- دانست که از ناصیه غمازتری هست
بخندید او و گریان کرد ما را
و گرنه هر مرض مهلکی دوا دارد
شعله شعله نار بینی، قطره قطره آب نار
سرخ و زرد و بانظام و بی‌نظام
- ۱) پ - الف - ت - ث - ب
۲) ت - ب - ث - پ - الف
۳) پ - ب - ت - ث - الف
۴) ت - الف - ث - پ - ب

۸۱- مفهوم «تلمیح» به کاررفته در بیت زیر در همه ابیات مشهود است به جز

- «عنکبوتی را به حکمت دام داد
صدر عالم را درو آرام داد»
- ۱) در سایه قبول تو از تار عنکبوت
سازند کهتران تو سد سکندری
۲) در این غار چون عنکبوتان غار
ز مور و مگس چند گیرم شکار
۳) لاجرم عنکبوت پرده زند
چون نبی جایگاه به غار کند
۴) عنکبوت غار را گفتم این پرده چه بود؟ گفت: مهمان عزیز بود کردم در سفید

۸۲- ترتیب درست ابیات زیر به لحاظ داشتن آرایه‌های «ایهام- جناس- پارادوکس- تلمیح- لفّ و نشر» در کدام گزینه آمده است؟

- الف) اگر ت سلطنت فقر ببخشند ای دل کم‌ترین ملک تو از ماه بود تا ماهی
 ب) نقش ملائک ساختی، بر آب و گل افراختی دورم بدان انداختی که اکسیر نزدیکی شوم
 ج) منم که روز ازل از من آسمان و زمین محبت پدری مهر مادری برداشت
 د) دور از تو من سوخته تب داشتم ای گل وز شور تو در سینه شرار دگری بود
 ه) چراغ افروز چشم ما نسیم زلف خوبان است مباد این جمع را یارب غم از باد پریشانی
- ۱) د، الف، ه، ب، ج
 ۲) د، الف، ب، ه، ج
 ۳) ه، الف، د، ج، ب
 ۴) ه، د، الف، ج، ب

۸۳- کدام مصراع از غزل فخرالدین عراقی، در شعر هاتف اصفهانی تضمین شده است؟

۱) مه من نقاب بگشا ز جمال کبریایی
 ۲) که بتان فروگذارند اساس خودنمایی
 ۳) ز دو دیده خون‌فشانم ز غمت شب جدایی
 ۴) شده انتظارم از حد، چه شود ز در درآیی؟

۸۴- از میان ابیات زیر در چند بیت آرایه تضمین دیده می‌شود؟

الف) به بانگ چنگ چو حافظ همیشه گوید «نور» که من نسیم حیات از پیاله می‌جویم
 ب) جز آن که نگویم شاها که رودکی گوید خدای چشم بد از ملک تو بگرداناد
 پ) می‌برد مصرع حافظ دلم از دست «حزین» تکیه بر عهد گل و باد صبا نتوان کرد
 ت) روح حافظ بود از کلک تو خشنود «حزین» از تو این تازه‌غزل ورد زبان ما را بس
 ث) کمال حافظ شیراز را ز «صائب» پرس که قدر گوهر شهوار جوهری داند

۱) ۱
 ۲) ۲
 ۳) ۳
 ۴) ۴

۸۵- کدام گزینه «تضمین» دارد؟

۱) چو قامت تو به سان عصای موسی شد ز تارک تو درخشنده شد کف موسی
 ۲) چه شیرین گفت خسرو این عبارت که نبود وصل شیرین بی‌مرارت
 ۳) هر آنکس دید این قدرت سرود از گفته سعدی چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیان
 ۴) چه زنم چو نای هر دم ز نوای شوق او دم که لسان غیب خوشتر بنوازد این نوا را

۸۶- در کدام بیت‌ها آرایه تضمین به کار رفته است؟

- الف) سرگشته در کشاکش طوفان روزگار / گم کرده همچو آدم و حوا بهشت خویش
 ب) چشم حافظ زیر بام قصر آن حوری سرشت / شیوه جنات تجری تحتها الانهار داشت
 ج) این آن سخن که حافظ شیراز گفته است / زید بحر قطره‌ای به من خاکسار بخش
 د) در سلسله زلف سراسیمه لیلی / حال دل مجنون پراکنده ما چیست؟

۱) الف و ب ۲) ج و د ۳) الف و د ۴) ب و ج

۸۷- باتوجه به ابیات زیر، آرایه‌های «مراعات نظیر، تلمیح و تضمین» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

الف) بمیر ای دوست پیش از مرگ اگر می زندگی خواهی / که ادریس از چنین مردن بهشتی گشت پیش از ما

ب) خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم / کز نسیمش بوی جوی مولیان آمد همی
 ج) آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی / دست خود ز جان شستم از برای آزادی

۱) ج - الف - ب ۲) الف - ب - ج ۳) ب - الف - ج ۴) الف - ج - ب

۸۸- آرایه‌های موجود در ابیات زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

الف) نهان شد زیر خاکستر سر شاه شهید ما / نهان کی ماند آن رازی کزو سازند محفل‌ها
 ب) یارب این آتش که بر جان من است / سرد کن زان سان که کردی بر خلیل

ج) چون در این میدان نداری دست و پایی همچو گوی / اختیار سر به زلف همچو چو گانش گذار

۱) مراعات نظیر - تلمیح - تضمین ۲) تلمیح - تضمین - مراعات نظیر

۳) تضمین - مراعات نظیر - تلمیح ۴) تضمین - تلمیح - مراعات نظیر

۸۹- کدام بیت فاقد تلمیح و دارای مراعات نظیر است؟

۱) الست از ازل همچنان نشان به گوش به فریاد قالوا بلی در خروش

۲) یا خُم می، یا سبو، یا خشت یا پیمانه کن بیش از این درپا میفکن خاکسار خویش را

۳) گفت آن یار کزو گشت سر دار بلند جرمش این بود که اسرار هویدا می کرد

۴) گرچه نامت گندم است و آستان، جنت است من نیم آدم چرا بی بهره‌ام از نام تو

۹۰- در کدام بیت علاوه بر تلمیح، آرایه تکرار و جناس تام هم دیده می شود؟

- ① بهرام که گور می گرفتی همه عمر دیدی که چگونه گور بهرام گرفت
 ② هنگام تنگ دستی در عیش کوش و مستی کاین کیمیای هستی قارون کند گدا را
 ③ ز یزدان دان نه از ارکان که کوتاه دیدگی باشد که خطی کز خرد خیزد تو آن را از بنان
 ④ سر الب ارسلان دیدی ز رفعت رفته برگردون؟ به مرو آ تا کنون در گل تن الب ارسلان

بینی

بینی

